Beleidskader 2027-2030 gemeente Bergen op Zoom

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave**2**

1 Inleiding **3**
1.1 Inleiding 3
1.2 Financieel meerjarenperspectief 4
1.3 Leeswijzer 4

2 Algemene ontwikkelingen en taakstellingen **5**
2.1 Autonome ontwikkelingen 5
2.2 Indicatie ontwikkelingen Voorjaarsnota 2026 11
2.3 Investeringen 2027-2030 12
2.4 Taakstellingen 13
2.5 Overige ontwikkelingen 15

3 Financiële uitgangspunten Begroting 2027-2030 **20**
3.1 Loon en prijsontwikkeling 20
3.2 Lokale belastingen en heffingen 20
3.3 Verbonden partijen 20
3.4 Rente 21
3.5 Algemene uitkering 21

4 Financiële kengetallen **22**
4.1 Netto schuldquote 22
4.2 Solvabiliteit 22
4.3 Grondexploitatie 23
4.4 Structurele exploitatieruimte 24
4.5 Belastingcapaciteit 24
4.6 Investeringsquote 24

1 Inleiding

1.1 Inleiding

Het beleidskader 2027-2030 heeft een beleidsarm karakter. Dat betekent dat terughoudend wordt omgegaan met het opnemen van nieuw beleid, nieuwe ambities of grote inhoudelijke koerswijzigingen. De nadruk ligt vooral op het verwerken van autonome ontwikkelingen, het actualiseren van financiële uitgangspunten en het bieden van een solide basis voor de komende begrotingsjaren. Daarmee blijft volop ruimte bestaan voor toekomstige bestuurlijke keuzes.

In een periode waarin een wisseling van raad en college plaatsvindt, is het bijna vanzelfsprekend om te werken met een beleidsarme versie van het beleidskader. Een nieuw bestuur moet immers de ruimte krijgen om eigen politieke accenten en prioriteiten te bepalen. In die context past terughoudendheid bij het vastleggen van nieuw beleid voor de langere termijn. Anders gezegd: voorkomen moet worden dat vooruitlopend op een nieuw bestuursakkoord al verstrekkende keuzes worden gemaakt. Het nieuwe akkoord zal verdere input leveren voor de uitwerking van de begroting en de meerjarenraming.

Autonome ontwikkelingen

Tegelijkertijd is het noodzakelijk om ook in een beleidsarm beleidskader een aantal zaken vast te leggen. Er zijn namelijk diverse autonome ontwikkelingen die financiële gevolgen hebben en waarop een lokale overheid slechts beperkt invloed kan uitoefenen. Het gaat daarbij onder meer om loon- en prijsontwikkelingen, wijzigingen in wet- en regelgeving en aanpassingen in rijksbeleid. Daarnaast moeten financiële uitgangspunten voor de begroting worden vastgesteld. Een voorbeeld hiervan is het inflatiepercentage waarmee in de begroting wordt gerekend. Dergelijke uitgangspunten vormen een belangrijke basis voor een realistische en financieel verantwoorde meerjarenraming.

Naast de autonome ontwikkelingen bevat dit beleidskader ook diverse ontwikkelingen en opgaven waarvan de financiële gevolgen op dit moment nog onvoldoende concreet zijn om volledig in de meerjarenraming te verwerken. Het gaat daarbij onder meer om ontwikkelingen op het gebied van vastgoed, onderhoud, duurzaamheid, sport, cultuur, sociaal domein en rijksregelgeving. Afhankelijk van toekomstige besluitvorming, externe ontwikkelingen en nadere uitwerking kunnen deze onderwerpen in de komende jaren alsnog effect hebben op de financiële positie en de meerjarenraming van de gemeente.

Voorzichtigheid blijft noodzakelijk

Als we kijken naar het financiële beeld dan wordt voor 2027 een tekort van bijna € 4,4 miljoen voorzien, waarvan bijna € 900.000 structureel. Dat betekent dat er een forse opgave ligt om de begroting structureel sluitend te krijgen. Ook al zien we in de laatste jaarschijf van de meerjarenraming, 2030, op dit moment een positief begrotingssaldo, toch past daar enige voorzichtigheid bij. Het laatste begrotingsjaar is namelijk doorgaans minder volledig uitgewerkt en kent daardoor meer onzekerheden. Het is daarom belangrijk om onszelf niet rijk te rekenen op basis van deze voorlopige positieve ontwikkeling in latere jaren.

In de verschillende planning- en control-documenten wordt ook inzicht gegeven in de financiële kengetallen van de gemeente. Wanneer gekeken wordt naar de schuldenlast, dan zal die in de komende jaren toenemen. De belangrijkste oorzaak hiervan is dat de investeringen hoger zijn dan de afschrijvingen. Ook de solvabiliteit (het eigen vermogen gedeeld door het balanstotaal) laat een lichte verslechtering zien. Deze ontwikkelingen vragen om blijvende aandacht voor een financieel verantwoord meerjarig perspectief. Dit betekent ook dat bij toekomstige investeringen en beleidskeuzes kritisch gekeken moet worden naar wat financieel haalbaar en uitvoerbaar is.

1.2 Financieel meerjarenperspectief

In onderstaande tabel is het verloop van het financieel meerjarenperspectief vanaf de Begroting 2026-2029 weergegeven tot en met dit Beleidskader 2027-2030. De voorstellen in dit beleidskader zorgen ervoor dat het financieel meerjarenperspectief wordt bijgesteld. De bedragen in de tabel zijn weergegeven in duizenden euro's.

	2027	2028	2029	2030
Saldo Begroting 2026-2029	835	124	2.501	2.501
Begrotingswijzigingen 2026	-203	-111	-117	-117
Mutaties 1e Concernbericht 2026	-2.562	-2.592	-2.754	-2.950
Begrotingssaldo na 1e Concernbericht 2026	**-1.930**	**-2.579**	**-370**	**-566**
Beleidskader 2027-2030				
Autonome ontwikkelingen (zie 2.1)	-1.979	-1.282	-1.191	2.616
Indicatie ontwikkelingen Voorjaarsnota 2026 (zie 2.2)	-450	-450	-450	-450
Investeringen 2027-2030 (zie 2.3)	-	-50	-130	-460
Meerjarenperspectief 2027-2030	**-4.359**	**-4.361**	**-2.141**	**1.140**
Incidenteel saldo (incl. 3 miljoen bestuursakkoord)	-3.468	-2.823	-2.823	-2.823
Structureel saldo	-891	-1.538	682	3.963

1.3 Leeswijzer

Dit Beleidskader vormt de basis voor de verdere uitwerking van de Begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030. In hoofdstuk 2 worden de belangrijkste financiële ontwikkelingen, taakstellingen en investeringsruimte voor de komende jaren toegelicht. Daarbij wordt ook ingegaan op relevante ontwikkelingen die naar verwachting op termijn financiële gevolgen hebben, maar waarvan de omvang of bestuurlijke richting op dit moment nog onvoldoende concreet is om deze al volledig in het financieel perspectief te verwerken.

Hoofdstuk 3 bevat de financiële uitgangspunten die worden gehanteerd bij het opstellen van de Begroting 2027, zoals uitgangspunten voor indexering, loon- en prijsontwikkelingen, rente en overige financiële kaders. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 inzicht gegeven in de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente aan de hand van de financiële kengetallen.

Samen vormen deze hoofdstukken het kader voor de verdere uitwerking van de Begroting 2027 en het Uitvoeringsplan 2027–2030.

In de tabellen zijn bedragen afgerond op duizendtallen.

2 Algemene ontwikkelingen en taakstellingen

2.1 Autonome ontwikkelingen

De begroting kent jaarlijks autonome ontwikkelingen. Dit betreft financiële effecten die grotendeels voortvloeien uit externe factoren en waarop de gemeente slechts beperkt invloed heeft. Het betreft onder meer loon- en prijsontwikkelingen, wijzigingen in wet- en regelgeving en aanpassingen in rijksbeleid. Onderstaande tabel geeft een overzicht van deze ontwikkelingen.

Programma	Nr.	Onderwerp	2027	2028	2029	2030
P01	2.1.1	Nieuwe jaarschijf 2030	-	-	-	3.894
P01	2.1.2	Diversen ICT	-733	-347	-315	-315
P03	2.1.3	Ontwikkeling Areaal openbaar gebied	-300	-300	-300	-300
P03	2.1.4	Dynamisch verkeersmanagement	-100	-100	-100	-100
P09	2.1.5	Kader richtlijn Water (KRW)	-75	-75	-75	-75
P09	2.1.6	Natuurherstelplan LOUP	-15	-30	-45	-60
P10	2.1.7	Uitvoeringsprogramma Volkshuisvestingsprogramma	-225	-	-	-
P10	2.1.8	Uitvoering lokale versnellingstafels	-25	-25	-25	-25
Diversen	2.1.9	Verbonden partijen	-506	-405	-331	-403
Totaal autonome ontwikkelingen			**-1.979**	**-1.282**	**-1.191**	**2.616**

De hierboven genoemde autonome ontwikkelingen worden hieronder toegelicht.

2.1.1 Nieuwe jaarschijf 2030

In het Beleidskader 2027-2030 is voor het eerst ook het begrotingsjaar 2030 opgenomen in het meerjarenperspectief. Als uitgangspunt is daarbij eerst uitgegaan van een doortrekking van het financiële beeld van 2029. Vervolgens is op hoofdlijnen beoordeeld welke ontwikkelingen in 2030 afwijken ten opzichte van 2029.

Dit heeft geleid tot enkele aanpassingen voor in totaal € 3,9 miljoen positief in 2030. De belangrijkste aanpassing betreft de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Op basis van de meest recente circulaires over het gemeentefonds valt de bijdrage in 2030 naar verwachting hoger uit dan in 2029.

2.1.2 Diversen ICT

Binnen de ICT-omgeving spelen de komende jaren verschillende ontwikkelingen die leiden tot extra kosten. Het betreft onder meer investeringen op het gebied van informatiebeveiliging, vervanging van applicaties en ICT-onderdelen en het voldoen aan wettelijke verplichtingen. Deze ontwikkelingen hangen grotendeels samen met wet- en regelgeving, contractuele verplichtingen, continuïteit van de bedrijfsvoering en het beheersbaar houden van risico's. Onderstaand worden deze ontwikkelingen nader toegelicht.

Informatiebeveiliging

Met de nieuwe Cyberbeveiligingswet en de doorontwikkeling van de BIO2 in het 2e kwartaal van 2026 moeten gemeenten aantoonbaar voldoen aan strengere eisen voor veiligheid en het beschikbaar blijven van systemen bij storingen. Dit vraagt om extra investeringen van circa € 300.000 in 2027 en circa € 200.000 in de daaropvolgende jaren. Het gaat om het verder op orde brengen van de basis van informatiebeveiliging. Daarnaast nemen we extra maatregelen om aan de nieuwe eisen te voldoen. Deze

ontwikkelingen zijn verplicht en kunnen niet worden uitgesteld. Investeren is nodig om risico's te beperken en te voorkomen dat achteraf ingrijpende en duurdere maatregelen nodig zijn.

Vervangen applicatie Wmo, Jeugd & Gezin

Het contract voor de huidige applicatie loopt af. Daarom moet de software opnieuw worden aanbesteed en ingericht. Deze ontwikkeling volgt uit contractuele verplichtingen en kan niet worden uitgesteld. Voor de overgang naar een nieuwe applicatie zijn eenmalige projectkosten nodig. Het gaat om inrichting, koppelingen met andere systemen en tijdelijke ondersteuning bij de invoering. De eenmalige kosten bedragen hiervoor € 350.000. Met deze middelen kan de aanbesteding en invoering op tijd plaatsvinden. Zo blijft de dienstverlening binnen het sociaal domein doorgaan zonder risico's. De jaarlijkse kosten voor de applicatie stijgen met € 50.000.

Planmatige vervanging ICT-onderdelen

In de afgelopen periode hebben we onze ICT-apparatuur en systemen opnieuw in kaart gebracht. Daaruit blijkt dat een deel van servers, systemen en netwerkapparatuur de komende jaren vervangen moet worden. Ook zien we dat de kosten voor deze vervangingen toenemen. Tot nu toe werd te vaak het einde van de technische levensduur opgezocht, waardoor vervanging pas plaatsvond op het moment dat iets stuk ging. Dit leidt bijvoorbeeld tot storingen, uitval van werkplekken en hogere kosten door spoedreparaties. Ook brengt dit risico's met zich mee voor de beveiliging. Daarom stappen we over naar planmatige vervanging. We vervangen apparatuur op tijd, voordat deze uitvalt. Dit vraagt extra (investerings)budget van gemiddeld € 60.000 per jaar. We investeren niet in herstel achteraf, maar in verbetering en het voorkomen van problemen.

Woo-module

De module OpenInfo is nodig vanwege de Wet open overheid (Woo). Deze wet verplicht de gemeente om informatie actief openbaar te maken en goed vindbaar te houden. Om dit goed te regelen, moet de informatiehuishouding op orde zijn. De module OpenInfo helpt hierbij. Met deze module kunnen documenten op de juiste manier worden opgeslagen, beheerd en gepubliceerd. Vanuit incidentele Woo-gelden wordt de module in 2026 aangeschaft om aan de wettelijke verplichting te voldoen. De structurele kosten voor deze module bedragen vanaf 2027 € 17.000 per jaar. Zonder deze module kan de gemeente niet goed aan de Woo-verplichtingen voldoen en is er minder transparantie.

2.1.3 Ontwikkeling Areaal openbaar gebied

In de meerjarenbegroting is voor areaaluitbreiding onderhoud van de openbare ruimte (exclusief prijsontwikkelingen) structureel een bedrag van € 100.000 opgenomen in de meerjarenbegroting.

Op basis van prognoses wordt voor 2027 voorgesteld het budget voor areaaluitbreiding structureel met € 300.000 te verhogen, zodat in 2027 een totaal structureel budget van € 400.000 beschikbaar is als gevolg van uitbreiding van het openbaar gebied. Dit betreft onder meer de extra kosten voor onderhoud van wegen, openbaar groen, openbare verlichting en overige onderdelen van de openbare ruimte.

Voorgesteld wordt om de actualisatie van de areaaluitbreiding voortaan niet meer bij de begroting en concernberichten uit te voeren, maar uitsluitend bij het beleidskader. Hiermee wordt jaarlijks, voorafgaand aan het nieuwe begrotingsjaar, beoordeeld of het budget voor areaaluitbreiding toereikend is op basis van de verwachte wijzigingen in het openbaar gebied. De uitkomst wordt vervolgens verwerkt in de begroting voor het komende jaar. Hiermee vervalt de huidige werkwijze waarbij areaaluitbreiding gedurende het jaar nog wordt bijgesteld via concernberichten. Het budget voor areaaluitbreiding wordt

daarmee één keer per jaar integraal afgewogen en vastgesteld binnen het beleidskader en de daaropvolgende begroting.

Prijsontwikkelingen binnen het onderhoud van het openbaar gebied worden separaat verwerkt via de algehele indexering van de begroting (zie hoofdstuk 3). Kanttekening hierbij is dat we in de huidige markt te maken hebben met hoge prijsontwikkelingen. Vooralsnog is het uitgangspunt om het onderhoud uit te voeren binnen deze budgetten. Mogelijk zijn aanvullende keuzes nodig met betrekking tot de gewenste kwaliteitsniveaus in het onderhoud van het openbaar gebied.

2.1.4 Dynamisch verkeersmanagement

Dynamisch verkeersmanagement (DVM) omvat alles wat te maken heeft met verkeerslichten, verkeersstromen en verkeersdata. Het gaat daarbij om technisch, functioneel en verkeerskundig beheer, maar ook om de beleidsmatige borging en aansluiting op landelijke verkeersmanagementsystemen. Het doel is om verkeersstromen goed te monitoren, kruispunten veilig en betrouwbaar te laten functioneren en één centraal aanspreekpunt te hebben voor alle verkeersregelinstallaties. Daarmee werken we aan een veilig, efficiënt en duurzaam wegennet.

In de door de raad vastgestelde Bergse nota Mobiliteit 2025–2035 is verkeersmanagement benoemd als een belangrijke opgave binnen de thema's verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid. Daarbij is aangekondigd dat in het beleidskader 2027 nadere voorstellen zouden volgen voor het organiseren van een centrale regiefunctie en het verder professionaliseren van het verkeersmanagement.

In 2025 is een geactualiseerd beheersplan verkeerslichten opgesteld. Dit plan geeft inzicht in de huidige situatie, de benodigde stappen en de bestaande achterstanden. Binnen de integrale aanpak van mobiliteit, de bundeling van mobiliteit in één cluster en het beheer van circa 30 verkeerslichten bestaat behoefte aan een centrale regiefunctie. Wij stellen daarom een uitbreiding van 1 fte voor in de vorm van een regisseur DVM-centrale. De structurele lasten hiervan bedragen € 100.000 per jaar.

2.1.5 Kaderrichtlijn Water (KRW)

De Kaderrichtlijn Water is een bindende Europese richtlijn om de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater in EU-lidstaten op orde te krijgen. Het doel is een goede toestand (chemisch en ecologisch) te bereiken, voor 2027. Ook de gemeente Bergen op Zoom heeft hierin nog veel werk te verrichten.

In 2026 wordt een KRW-actieplan opgesteld. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt welke maatregelen, onderzoeken en investeringen nodig zijn om invulling te geven aan de KRW-opgaven binnen de gemeente. In de meerjarenbegroting 2027-2030 zijn hiervoor op dit moment nog geen structurele middelen opgenomen. Vooruitlopend hierop is een bedrag van structureel € 75.000 opgenomen voor onder andere versterking vergunningverlening, toezicht en handhaving, activatie- en communicatieaanpak voor inwoners, stadswaterkwaliteit zoals Pielekensvijver en maatregelen rond het verbeteren van de riolering (die niet volledig uit de rioolheffing betaald kunnen worden).

Onderdeel van deze bredere KRW-opgave is ook de verbetering van de waterkwaliteit van de Binnenschelde. Dit is een belangrijk thema. Samen met onder andere het Waterschap Brabantse Delta, Rijkswaterstaat en de provincie wordt verkend welke structurele maatregelen nodig zijn om de waterkwaliteit te verbeteren. Daarbij wordt onder meer gedacht aan maatregelen zoals baggerwerkzaamheden en waterzuiverende voorzieningen. Het gaat hier om een miljoeneninvestering voor de gemeente Bergen op Zoom waar bijdragen van andere partijen nodig zijn.

De exacte maatregelen, kostenverdeling, subsidiemogelijkheden en eventuele samenwerkingsovereenkomsten moeten nog worden uitgewerkt. Eind 2026 verwachten we hierover meer duidelijkheid te hebben.

2.1.6 Natuurherstelplan (LOUP)

De provincie Noord-Brabant heeft als onderdeel van het Brabants Programma Landelijk Gebied de wettelijke taak natuurdoelanalyses voor Natura 2000 gebieden te maken. Uit de resultaten van deze analyses bleek dat de natuur is verslechterd en met de huidige maatregelen niet voldaan wordt aan verplichte Europese natuurdoelen. De gevolgen voor vergunningverlening van aanvragen met stikstofeffecten op Natura-2000 gebieden zijn groot. Zolang er geen aanvullende maatregelen genomen zijn en effecten onvoldoende zeker zijn, heeft dit een groot effect op de realisatie van projecten op het gebied van infrastructuur, landbouw, industrie, woningbouw maar ook verduurzamingsopgaven. In 2026 wordt een Landschapsontwikkel- en uitvoeringsplan (LOUP) opgesteld. Voor de maatregelen vanuit dit plan zijn in de begroting 2027-2030 nog geen extra middelen beschikbaar. Uit eerste ramingen blijkt dat vanaf 2027 jaarlijks circa € 250.000 extra investeringsruimte nodig is voor de uitvoering van het LOUP (indicatie extra kapitaallasten € 15.000 per jaar). Eind 2026 verwachten we meer inzicht te hebben over het totaal van kosten voor uitvoering van het LOUP en/of er nog extra (Europese) subsidies kunnen worden aangewend.

2.1.7 Uitvoeringsprogramma Volkshuisvestingsprogramma

Vanuit de nieuwe wet Versterking regie volkshuisvesting moet de gemeente een meerjarig volkshuisvestingsprogramma opstellen. Om te komen tot realisatie van de doelen uit het volkshuisvestingsprogramma moet een uitvoeringsprogramma opgesteld worden. Hierin staan acties, maatregelen en instrumenten, waarvoor extra onderzoek en uitwerking noodzakelijk is (€ 250.000 in 2027).

2.1.8 Uitvoering lokale versnellingstafels

In het kader van de regionale woondeal worden er regionaal versnellingstafels georganiseerd. Een nieuwe ontwikkeling is de organisatie van lokale versnellingstafels met bouwers, ontwikkelaars en corporatie(s), die moeten bijdragen aan de versnelling van de woningbouwopgave. In de regionale woondeal zijn hierover afspraken gemaakt (€ 25.000 per jaar).

2.1.9 Verbonden partijen

In de ontwerpbegrotingen van de gemeenschappelijke regelingen zijn de bijdragen voor de periode 2027-2030 opgenomen. Onderstaande tabel geeft per gemeenschappelijke regeling de toe- of afname van de gemeentelijke bijdrage voor 2027 weer ten opzichte van de in de Begroting 2026-2029 opgenomen ramingen. Hierbij geldt dat de bedragen in de Begroting 2026-2029 zijn gebaseerd op prijspeil 2026, terwijl de ontwerpbegrotingen 2027 van de gemeenschappelijke regelingen uitgaan van prijspeil 2027.

Voor de ontwerpbegrotingen 2027-2030 van de verbonden partijen heeft de gemeenteraad afzonderlijke raadsvoorstellen ontvangen voor het indienen van zienswijzen. In deze voorstellen is nader ingegaan op de afzonderlijke begrotingen en de oorzaken van de financiële mutaties. Onder de tabel is per verbonden partij de bijdrage voor 2027 en een korte toelichting op de financiële effecten opgenomen.

Programma	Onderwerp	2027	2028	2029	2030
P01	GR Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB)	124	124	124	124
P02	GR Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB)	-269	-260	-268	-429
P03	GR Regio West-Brabant (RWB)	-67	-66	-63	-63
P05	Regionaal Bureau Leerplicht (RBL)	1	3	2	-
P06	GR West-Brabants Archief (WBA)	-18	-18	-18	-18
P07	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst West-Brabant (GGD)	-100	-100	-100	-100
P07	GR Geweld in afh.relaties en meldpunt crisiszorg W-B (GIA)	-112	-112	-112	-112
P08	GR Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal (ISD)	-267	-248	-248	-248
P08	GR Werkvoorzieningsschap West-Brabant (WVS)	242	312	392	483
P09	Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)	-40	-40	-40	-40
Totaal verbonden partijen		**-506**	**-405**	**-331**	**-403**

GR Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB) Bijdrage 2027 € 1.640.000

De totale deelnemersbijdrage daalt met € 1.446.000 ten opzichte van 2026. De belangrijkste reden is dat vanaf de begroting 2027 de BTW administratief buiten de begroting van de BWB wordt verwerkt. De BTW kunnen de gemeenten via het BTW-compensatiefonds terugvragen. Daarnaast is er een voordeel op de personele kosten van € 429.000, een nadeel van € 113.000 op materiële kosten (o.a. kosten voor gegevensbeheer) en een nadeel van € 120.000 op rentebaten.

De bijdrage van de gemeente Bergen op Zoom aan de BWB komt in 2027 € 124.000 lager uit dan in de begroting 2026.

GR Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB) Bijdrage 2027 € 5.392.000

Voor de begroting 2027 geldt dat de bijdrage op dit moment alleen wordt aangepast op basis van indexatie en kapitaallasten. Toekomstige stijgingen kunnen echter niet worden uitgesloten. De Veiligheidsregio geeft aan dat er sprake is van structurele kostenstijgingen en toenemende opgaven, waardoor het vasthouden aan de nullijn steeds lastiger wordt. Dit leidt tot toenemende financiële druk in de meerjarenraming. Daarnaast zijn de kosten voor het Functioneel Leeftijdsontslag (FLO) geactualiseerd.

De bijdrage van de gemeente Bergen op Zoom aan de Veiligheidsregio komt in 2027 € 269.000 hoger uit dan in de begroting 2026, waarvan € 28.000 komt vanwege hogere FLO-kosten.

GR Regio West-Brabant (RWB) Bijdrage 2027 € 2.143.000

De begroting van de RWB bestaat uit verschillende onderdelen waaronder de RWB zelf, Mobiliteitsbureau, Rewin en Kleinschalig Collectief Vervoer. De kosten van het Kleinschalig Collectief Vervoer nemen toe. De stijging komt overeen met de indexeringsafspraken die vastgelegd zijn in de vervoersovereenkomst. Voor Bergen op Zoom komen de kosten voor het KCV € 47.000 hoger uit.

De totale bijdrage van de gemeente Bergen op Zoom aan de RWB komt in 2027 € 67.000 hoger uit dan in de begroting 2026.

Regionaal bureau Leerplicht (RBL) Bijdrage 2027 € 51.000

Als gevolg van de inwerkingtreding van de Wet van School naar Duurzaam Werk per 1 januari 2026 zijn voor onze gemeente taken van het RBL naar de gemeente overgegaan. De bijdrage aan het RBL komt voor 2027 bijna € 19.000 lager uit dan nu begroot. Door de verschuiving van taken komt er in totaal € 18.000 rechtstreeks ten laste van onze begroting. Per saldo is de invoering van de Wet van School naar Duurzaam Werk nagenoeg budgettair neutraal.

GR West-Brabants Archief (WBA) **Bijdrage 2027 € 748.000**

De begroting 2027 is enkel geïndexeerd voor de loon- en overige kosten. Er is geen nieuw beleid opgenomen. De bijdrage van de gemeente Bergen op Zoom aan het WBA komt in 2027 € 18.000 hoger uit dan in de begroting 2026.

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst West-Brabant (GGD) **Bijdrage 2027 € 2.145.000**

Bij de Begroting 2026 was door de gemeenten de opdracht meegegeven dat de gemeentelijke bijdragen niet mochten stijgen, behalve een toename van niet beïnvloedbare kosten. De structurele bezuinigingsopdracht van 4% die hieruit voortkwam is in 2027 volledig ingevuld. De huidige CAO loopt tot en met maart 2027. Voor loonstijging na deze periode is nu in de begroting geen bedrag opgenomen. Indien nodig volgt hiervoor een begrotingswijziging in 2027.

De bijdrage van de gemeente Bergen op Zoom aan de GGD komt in 2027 € 100.000 hoger uit dan in de begroting 2026.

GR Geweld afh.relaties en meldpunt crisiszorg W-B (GIA en MCZ) **Bijdrage 2027 € 1.097.000**

De kosten van de gemeenschappelijke regeling zijn voor 2027 geïndexeerd met 5,09%. Doordat de rijksbijdrage voor het GIA niet wordt geïndexeerd stijgt de gemeentelijke bijdrage voor het GIA in totaal met 9,2%.

In 2025 was er bij het Meldpunt Crisiszorg een stijging van 30% van het aantal meldingen en een stijging van 66% van de niet acute meldingen ten opzichte van 2024. Als blijkt dat het aantal meldingen blijft stijgen dan is het waarschijnlijk niet mogelijk om alle meldingen met dezelfde capaciteit te blijven opvolgen. Als dit aan de orde is dan doet de centrumgemeente Breda voorstellen hoe dit op te vangen.

GR Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal (ISD) **Bijdrage 2027 € 10.192.000**

De Begroting van de ISD Brabantse Wal neemt met € 729.000 toe. Dit komt door een indexering van de kosten met 2,3% en een stijging van de personeelskosten met € 503.000. De salariskosten zijn met 2% geïndexeerd en daarnaast neemt de formatie met 3 FTE toe in verband met de inzet voor sociale activering. Doordat het personeel voor sociale activering in dienst komt bij de ISD kunnen de inhuurkosten hiervoor van € 275.000 bij de gemeente Bergen op Zoom vervallen.

Per saldo neemt de bijdrage aan de ISD voor 2027 met € 267.000 toe.

GR Werkvoorzieningsschap West-Brabant (WVS) **Bijdrage 2027 € 1.277.000**

De Begroting 2027 is gebaseerd op de (voorlopige) cijfers (o.a. voorlopige Participatiebudgetten) uit de mei- en septembercirculaire van 2025. De aannames voor het jaar 2027 zullen nog wijzigen. Dit zal blijken uit de mei- en septembercirculaire van 2026. Indien de cijfers in de mei- en septembercirculaire van 2026 daartoe aanleiding geven wordt in het najaar van 2026 een herziene begroting 2027 gepresenteerd.

De bijdrage van de gemeente Bergen op Zoom is voor 2027 € 242.000 lager dan opgenomen in de primitieve begroting 2026-2029. Dit komt door een hogere rijksbijdrage in de mei- en septembercirculaire 2025. Deze hogere rijksbijdrage is in de 1ste begrotingswijziging 2026 door het WVS verwerkt.

GR Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB) **Bijdrage 2027 € 1.908.000**

De ontwerpbegroting 2027 is geïndexeerd op basis van cijfers van het CPB. Daarnaast is de verplichte opleidingsnorm, gebaseerd op de landelijke robuustheidscriteria voor omgevingsdiensten, van 3% opgenomen. In de begrotingswijzigingen 2027 wordt dit geactualiseerd op basis van de werkelijke cijfers

of uitputting. Daarnaast zal de nadere uitwerking van de werkprogramma's voor 2027 in de begrotingswijziging 2027 worden verwerkt. De bijdrage van de gemeente Bergen op Zoom aan de OMWB komt in 2027 € 40.000 hoger uit dan in de begroting 2026.

2.2 Indicatie ontwikkelingen Voorjaarsnota 2026

De Voorjaarsnota 2026 van het Rijk bevat relevante signalen die gevolgen kunnen hebben voor gemeenten, onder meer via het gemeentefonds. In dit hoofdstuk is een eerste indicatieve vertaling opgenomen van de Voorjaarsnota naar het meerjarenbeeld van de begroting van Bergen op Zoom.

De definitieve financiële doorwerking volgt via de meicirculaire 2026, waarin ook de verdeling over gemeenten wordt bepaald. De meicirculaire wordt doorgaans op de laatste werkdag van mei of in de eerste week van juni gepubliceerd. Na doorrekening hiervan wordt de gemeenteraad over de effecten geïnformeerd via een afzonderlijke brief. De begroting 2027 wordt gebaseerd op de laatst beschikbare informatie uit de meicirculaire 2026.

De Voorjaarsnota laat een beperkte bijstelling van het gemeentefonds zien, met name als gevolg van loon- en prijsontwikkeling en enkele beleidsmatige mutaties. Tegelijkertijd blijft de ontwikkeling van de algemene uitkering afhankelijk van de macro-economische ontwikkeling (bbp), waardoor onzekerheid in het meerjarenbeeld aanwezig blijft.

Daarnaast bevat de Voorjaarsnota enkele inhoudelijke mutaties binnen met name het sociaal domein. Zo ontvangen gemeenten in 2027 tijdelijk extra middelen doordat de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo is uitgesteld. Daar staat tegenover dat vanaf 2029 een structurele taakstelling op de Wmo is opgenomen, wat op termijn druk geeft op het gemeentefonds. Ook mutaties in onder andere beschermd wonen en Wmo-demografie worden via het gemeentefonds verwerkt, waarbij de verdeling per gemeente pas volgt in de meicirculaire. Voor deze ontwikkelingen wordt in dit stadium uitgegaan van budgetneutraliteit, omdat wordt verondersteld dat tegenover de middelen ook lasten staan. De definitieve effecten voor Bergen op Zoom worden bepaald na publicatie van de meicirculaire 2026.

In eerdere besluitvorming door het Rijk zijn aanvullende middelen beschikbaar gesteld, waardoor het verwachte ravijn in het gemeentefonds in 2026 tijdelijk is gedempt. Daarmee is de financiële druk niet verdwenen, maar verschoven naar de jaren na 2027. Vanaf dat moment wordt de structurele spanning tussen middelen en opgaven nadrukkelijk zichtbaar.

Programma	Nr.	Onderwerp	2027	2028	2029	2030
P01	2.2.1	Bijstelling loon en prijsontwikkeling 2027	3.800	3.800	3.800	3.800
P01	2.2.2	Stelpost Bijstelling loon en prijsontwikkeling 2027	-3.800	-3.800	-3.800	-3.800
P01	2.2.3	Lagere uitkering compensabele BTW	-450	-450	-450	-450
Totaal indicatie ontwikkelingen Voorjaarsnota 2026			**-450**	**-450**	**-450**	**-450**

2.2.1 en 2.2.2 Bijstelling en stelpost Loon- en prijsontwikkeling 2027

Op basis van de Voorjaarsnota 2026 is de verwachting dat de algemene uitkering in 2027 hoger uitvalt als gevolg van de bijstelling van het accres en de loon- en prijsontwikkeling. Dit bedrag wordt als stelpost opgenomen. Deze stelpost wordt ingezet om de gemeentelijke budgetten bij de begroting 2027 te kunnen indexeren, uitgaande van een loon- en prijsontwikkeling van 2,5% in 2027.

2.2.3 Lagere compensabele btw

Vanuit het btw-compensatiefonds worden gemeenten gecompenseerd voor compensabele btw. De ruimte onder het plafond van dit fonds wordt jaarlijks afgerekend en toegevoegd aan het gemeentefonds. De afrekening over 2025 valt lager uit dan eerder geraamd. Hierdoor is ook de toevoeging aan het gemeentefonds lager. In de begroting houden we daarom rekening met een lagere uitkering op dit onderdeel.

2.3 Investeringen 2027-2030

In de nota investeren en afschrijven is het uitgangspunt opgenomen dat gemeentelijke eigendommen minimaal sober, degelijk en veilig worden onderhouden. Voor de omvang van de investeringsbudgetten geldt daarbij dat:

- de capaciteit aanwezig moet zijn om de werkzaamheden uit te voeren;
- de financiële ruimte aanwezig moet zijn om de kapitaallasten te dekken;
- de financiële kengetallen moeten blijven voldoen aan de afgesproken normen;
- de netto investeringsquote tussen de 0% en 6% dient te blijven.

De afzonderlijke investeringen worden bij de begroting 2027 bepaald.

Om richting te geven aan de verdere uitwerking van de Begroting 2027 en het Uitvoeringsplan 2027–2030 is in dit beleidskader een jaarlijks gelijkblijvende maximale investeringsruimte voor de periode 2027-2030 opgenomen van € 19,3 miljoen (exclusief riolering). In deze investeringsruimte is al rekening gehouden met een indexering van 2,5% voor prijsontwikkelingen in 2027 en een beperkte volumegroei van 2%.

Programma		2027	2028	2029	2030
Diversen	Investeringsruimte 2027-2030 (excl. investeringen riolering	18.400	18.400	18.400	18.400
Diversen	Indexering investeringsruimte met 2,5%	500	500	500	500
Diversen	Volumegroei investeringsruimte met 2%	400	400	400	400
	Beschikbare Investeringsruimte (exclusief riolering)	**19.300**	**19.300**	**19.300**	**19.300**

In onderstaande tabel is deze investeringsruimte vertaald naar het effect op de meerjarenbegroting 2027-2030.

Programma	Onderwerp	2027	2028	2029	2030
Diversen	Bijstelling kapitaallasten investeringsruimte 2027-2030	-	-50	-130	-460

De investeringsopgave voor de periode 2027–2030 overstijgt naar verwachting de beschikbare financiele ruimte. Hoewel veel investeringen inhoudelijk nodig worden geacht, betekent dit niet automatisch dat deze ook direct financieel inpasbaar of uitvoerbaar zijn. Dit vraagt om keuzes en prioritering binnen een financieel houdbaar meerjarig perspectief. Niet alle investeringen kunnen daarom worden opgenomen in het Uitvoeringsplan 2027-2030 bij de Begroting 2027.

Keuzes hebben daarbij niet alleen betrekking op kwaliteits- of ambitieniveaus, maar ook op planning, fasering, temporisering en de volgorde van uitvoering. Daarmee kunnen ook binnen bestaande beleids- en kwaliteitsniveaus keuzes noodzakelijk zijn.

Bij de verdere uitwerking van het uitvoeringsplan worden investeringen integraal afgewogen en geprioriteerd op basis van de volgende uitgangspunten:

- uitgangspunt blijft integraal programmeren en 'werk met werk' uitvoeren (riolering dominant);
- zo laag mogelijke kosten (sober en doelmatig), zowel in voorbereiding, organisatie als uitvoering;
- investeringen die voortvloeien uit wettelijke verplichting en/of veiligheid gaan voor op andere investeringen;
- vervangingsinvesteringen gaan voor op nieuwe uitbreidingen en ambities;
- lopende bestuurlijke verplichtingen en investeringen met grote maatschappelijke impact krijgen prioriteit;
- investeringen waarvoor volledige structurele dekking, subsidies of bijdragen van derden beschikbaar zijn, kunnen buiten de maximale investeringsruimte worden gehouden, mits de uitvoerbaarheid en effecten op begroting en financiële positie beheersbaar zijn;
- investeringen moeten uitvoerbaar zijn binnen de beschikbare capaciteit (intern en extern);
- bij de prioritering van investeringen wordt ook gekeken naar de eventuele gevolgen voor toekomstige beheer-, onderhouds-, vervangings- en exploitatiekosten en de mate waarin deze al dan niet zijn verwerkt in de begroting, meerjarenonderhoudsplannen of voorzieningen;
- structurele effecten op kapitaallasten, schuldpositie en exploitatie moeten beheersbaar blijven;
- voorkomen moet worden dat structureel meer investeringen worden geraamd dan daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden;
- aanvullende investeringen zijn alleen mogelijk indien hiervoor expliciete financiële dekking of herprioritering plaatsvindt.

Voor investeringen binnen het gesloten systeem van riolering is geen maximale investeringsruimte opgenomen. Het investeringsvolume en de prioritering worden hierbij gebaseerd op:

- wettelijke zorgplicht;
- technische noodzaak en beheersstrategie;
- uitgangspunt van maximaal kostendekkende tarieven;
- beperking van de stijging van de rioolheffing.

De hierboven opgenomen investeringsruimte en uitgangspunten worden gebruikt voor het opstellen van het definitieve Uitvoeringsplan 2027-2030 bij de Begroting 2027. Dan worden ook de afzonderlijke investeringen aangegeven. Bij de begroting stelt de raad het Uitvoeringsplan 2027 definitief vast en neemt zij kennis van de jaren 2028 tot en met 2030.

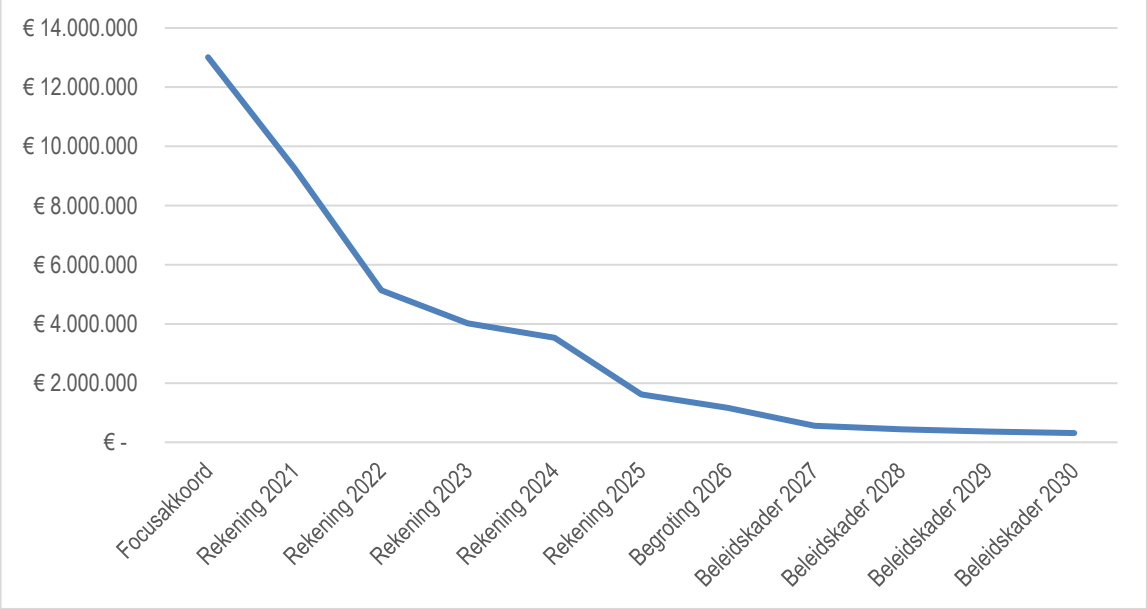
Als onderdeel van het meer realistisch begroten wordt bij de Begroting 2027 opnieuw gekeken naar de raming van de kapitaallasten. Jaarlijks is sprake van onderuitputting op kapitaallasten, met name doordat investeringen niet altijd binnen het geraamde jaar worden afgerond. Hierdoor komen de kapitaallasten later ten laste van de begroting.

2.4 Taakstellingen

Op basis van het Focusakkoord zijn taakstellingen aan de gemeenteraad voorgelegd. Bij aanvang met een totaal van € 13 miljoen. In onderstaande overzichten is het verloop van te realiseren taakstellingen en de specificatie van de op dit moment nog te realiseren taakstellingen opgenomen.

Een aandachtspunt is dat de provincie voor het oordeel over structureel sluitend zijn van de begroting, alleen taakstellingen in de begroting accepteert waar een specifiek plan en/of concrete onderbouwing

onder ligt. Ten tijde van het Beleidskader 2027-2030 zijn alle taakstellingen voorzien van een specifiek plan of concrete onderbouwing, dan wel gerealiseerd.

Programma	Nr.	Onderwerp	2027	2028	2029	2030
P01	2.4.1	Vastgoed	212	212	212	212
P06	2.4.2	BC Sport	347	224	149	100
P06	2.4.3	BC Markiezenhof	-	-	-	-
		Totaal taakstellingen	**559**	**436**	**361**	**312**

2.4.1 Vastgoed

Eind juni 2025 heeft de gemeenteraad het Vastgoedbeleid vastgesteld. Voor de komende drie jaar komt er een uitvoeringsplan. In dit plan staat een lijst van al het vastgoed van de gemeente. We onderzoeken welke gebouwen of stukken grond we kunnen verkopen. Ook willen we op andere manieren structurele kostenbesparingen realiseren of de inkomsten verhogen. Bijvoorbeeld door (ruimtes in) gebouwen beter te gebruiken. Wellicht zijn er mogelijkheden om gebouwen aan te passen zodat ze breder inzetbaar zijn. Aandachtspunt hierbij zijn de demografische ontwikkelingen (groei van de gemeente) waarbij een passend voorzieningenniveau hoort. Afhankelijk van de uitkomsten van het uitvoeringsplan kan beoordeeld worden of vastgoed afgestoten kan worden.

2.4.2 BC Sport

Voor het kunnen sluiten van huurovereenkomsten met sportverenigingen is juridisch advies noodzakelijk. Dit advies moet helderheid geven of het aangaan van huurovereenkomsten juridisch en beleidsmatig los kan worden gezien van de kostprijsdekkende verhuursystematiek zoals voorgeschreven in het vastgestelde vastgoedbeleid (juli 2025). Op basis van de uitkomst bepalen wij de consequenties voor de contractvorming en de voortgang. Voor het Beleidskader zijn we uitgegaan van een vertraging van één jaar met betrekking tot de invulling van de taakstelling.

2.4.3 BC Markiezenhof

Met het vaststellen van het ondernemingsplan door de raad in december 2025 en het beschikbaar stellen van een weerstandsvermogen van € 750.000 is de taakstelling structureel ingevuld. In de jaren dat de nieuwe stichting nog een tekort verwacht (2027-2029) wordt dit tekort ten laste van het

beschikbaar gestelde weerstandsvermogen gebracht. De realisatie van de taakstelling heeft daarmee geen invloed meer op de gemeentelijke begroting.

2.5 Overige ontwikkelingen

Naast de in dit Beleidskader opgenomen financiële ontwikkelingen en maatregelen zijn er diverse ontwikkelingen en signalen die naar verwachting financiële gevolgen hebben voor de gemeente, maar waarvan de omvang, timing of bestuurlijke richting op dit moment nog onvoldoende concreet zijn. Om die reden zijn deze ontwikkelingen nog niet structureel verwerkt in het financieel meerjarenperspectief. Het betreft veelal ontwikkelingen waarbij:

- nadere onderzoeken, beleidsuitwerkingen of bestuurlijke keuzes nog plaatsvinden;
- externe factoren, wet- en regelgeving of rijksbesluitvorming nog onzeker zijn;
- de financiële impact nog nader moet worden bepaald;
- sprake is van toekomstige investerings- of exploitatievraagstukken.

Deze onderwerpen zijn daarom in deze paragraaf als signalering opgenomen. Hiermee wordt inzicht gegeven in relevante ontwikkelingen die de komende jaren mogelijk invloed hebben op de financiële positie, uitvoeringskracht en beleidsmatige afwegingen van de gemeente. Waar nodig worden deze onderwerpen in een later stadium betrokken bij de begroting of concernberichten.

Korting op specifieke uitkeringen (SPUK-regelingen)

Vanaf 2026 wordt een generieke korting van circa 10% toegepast op (een deel van) de specifieke uitkeringen (SPUK-regelingen) van het Rijk. Dit maakt onderdeel uit van een bredere beweging waarbij middelen deels worden overgeheveld naar het gemeentefonds, gecombineerd met een rijksbrede bezuiniging.

Voor de gemeente betekent dit enerzijds meer bestedingsvrijheid, maar anderzijds ook een structurele financiële achteruitgang. De middelen die via het gemeentefonds beschikbaar komen, zijn niet één-op-één gekoppeld aan de oorspronkelijke doelen van de specifieke uitkeringen. Hierdoor kan spanning ontstaan op de uitvoering van bestaand beleid en lopende programma's.

Deze ontwikkeling vergroot de druk op het meerjarenbeeld en vraagt om bestuurlijke keuzes over prioriteiten. Daarbij moet rekening worden gehouden met lopende verplichtingen, de uitvoerbaarheid van beleid en de eisen aan verantwoording (SiSa).

Een voorbeeld is de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC). Deze regeling valt op dit moment nog onder GALA. Het is nog niet duidelijk hoe deze regeling na 2026 wordt voortgezet en ingericht. Wel is bekend dat de middelen structureel beschikbaar blijven, maar dat er een korting van 10% wordt toegepast. Dit heeft financiële gevolgen voor de gemeente vanaf 2027. Door de korting ontstaat er mogelijk minder budget, terwijl de verwachtingen ten minste gelijk blijven.

Microsoftlicenties

Prijsaanpassingen en gewijzigde licentievoorwaarden voor Microsoft-software zorgen naar verwachting voor een structurele stijging van de kosten. Indicatief gaat het om een stijging van circa €90.000 per jaar. Deze software is nodig voor de digitale werkomgeving, communicatie en samenwerking binnen de gemeente.

Groot onderhoud Stadskantoor

Voor de begroting actualiseren we het meerjarenonderhoudsplan, zodat de meest recente inzichten worden meegenomen in de begroting 2027.

Groot onderhoud wegen

Medio 2026 wordt een nieuw MeerjarenOnderhoudsPlan (MJOP) Wegen uitgewerkt op basis van de resultaten van de laatste weginspectie. Omdat deze inspectie momenteel nog onderhanden is, valt op dit moment nog weinig informatie te verstrekken over de benodigde middelen voor deze programmering. Wel heeft een berekening plaatsgevonden op basis van landelijke CROW-kengetallen. Uit deze berekening (cyclische benadering) blijkt dat de jaarlijkse dotatie aan de voorziening wegen uitkomt op een bedrag van € 2.742.000. De huidige dotatie bedraagt € 2.052.000. Deze cyclische doorrekening is nog geen indicator voor de werkelijke benodigde middelen, deze volgt vanuit de programmering.

Implementatie vastgoedbeleid

De invoering van het vastgoedbeleid met kostprijsdekkende huur is een aandachtspunt. De gevolgen zijn dat maatschappelijke organisaties, zoals in de sport- en cultuursector, naar verwachting meer huur moeten gaan betalen voor het gebruik van gemeentelijke voorzieningen. Dit vraagt om een duidelijke beleidslijn in de manier waarop we omgaan met huur en subsidies. Een mogelijk scenario is dat de hogere kosten (deels) worden gecompenseerd via subsidies of een exploitatievergoeding, zodat organisaties hun activiteiten kunnen blijven uitvoeren zonder dat dit ten koste gaat van de toegankelijkheid en het aanbod.

Toekomstbestendige binnensportaccommodaties

De gemeentelijke sporthallen en gymlokalen zijn verouderd en voldoen niet in alle gevallen meer aan de (gewenste) richtlijnen voor kwalitatief bewegingsonderwijs en sporten. De komende jaren staan twee gemeentelijke sporthallen op de planning om gerenoveerd te worden. Is dit de juiste keuze of kunnen we een duurzamere en maatschappelijk betere keuze maken?

Onderzoek moet helder inzicht geven in de toekomstbestendigheid van de sporthallen en ondersteunt een weloverwogen keuze tussen renovatie of nieuwbouw en geeft inzicht in de exploitatiemogelijkheden van de sporthallen. Daarnaast maakt het de afweging tussen kosten, kwaliteit, duurzaamheid en gebruik inzichtelijk. Zo wordt voorkomen dat er op korte termijn wordt geïnvesteerd in oplossingen die op lange termijn niet passend of rendabel zijn. De resultaten worden tweede kwartaal 2026 verwacht en helpen ons gericht te sturen op maatschappelijk en financieel verantwoorde huisvesting.

Huisvesting Bibliotheek West-Brabant

De bibliotheek is momenteel gevestigd in het centrum, verdeeld over twee locaties: deels in het Markiezenhof (gemeentelijk eigendom) en deels aan de Kortemeestraat 17 (door de gemeente gehuurd, particulier eigendom). Al jarenlang bestaat de wens om de beschikbare bibliotheekruimte doelmatiger, efficiënter en toekomstbestendiger in te richten.

In dit kader wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn om de bibliotheekvoorziening toekomstbestendig te positioneren. Daarbij wordt zowel gekeken naar aanpassingen binnen de bestaande huisvesting als naar alternatieve huisvestingsopties die meer regie, flexibiliteit en ontwikkelruimte kunnen bieden. Deze verkenning maakt onderdeel uit van het bredere vraagstuk rondom de toekomstige rol, positionering en huisvesting van de bibliotheek binnen de stad.

Huisvesting CKB

De gemeenteraad heeft als kader vastgesteld dat de functie van het CKB leidend is en de huisvesting volgend. De huisvesting van het CKB gebouw maakte daarmee géén onderdeel uit van de besluitvorming in 2025. De uitgangspunten van de dienstverlening vanuit het CKB zijn vastgelegd in een

koersdocument. Op basis van dit document kan mede bepaald worden welke ruimtelijke eisen hierbij horen. Naast de ruimtelijke eisen voldoet het huidige gebouw niet meer aan de hedendaagse eisen. In dit kader wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn om het CKB toekomstbestendig te positioneren. Daarbij wordt zowel gekeken naar aanpassingen binnen de bestaande huisvesting als naar alternatieve huisvestingsopties.

Stijgende kosten en indexatie subsidies

De kosten bij externe partijen (o.a. voor personeel, energie en huisvesting) stijgen sneller dan de indexatie van gemeentelijke subsidies. Hierdoor sluit de indexatie niet goed aan bij de werkelijke kosten. Organisaties moeten daardoor een steeds groter deel van de kosten zelf opvangen. Dit zet de financiële continuïteit van onder andere de culturele kerninstellingen (basisinfrastructuur) onder druk. Op termijn kan dit gevolgen hebben voor de kwaliteit en het aanbod van cultuur. Zonder aanpassing van de indexatie of extra ondersteuning bestaat het risico dat instellingen moeten bezuinigen op activiteiten of minder kunnen investeren in de toekomst.

Ontmoetingscentra ten behoeve van de wijkteams

Het college heeft op 30 september 2025 besloten dat ontmoetingscentra belangrijk zijn voor de transformatie in het sociaal domein. De gemeente heeft hierbij een faciliterende rol als dat nodig is. Ook heeft het college opdracht gegeven om te onderzoeken wat er per gebied en per wijkteam nodig is aan ontmoetingsplekken. Dit onderzoek is nog niet afgerond. Besluitvorming wordt verwacht in het tweede en derde kwartaal van 2026. Dan wordt ook duidelijk welk budget nodig is. Hoewel het onderzoek nog loopt, zijn er al enkele eerste inzichten:

- Het heeft de voorkeur om werkplekken voor wijkteams te maken in de ontmoetingscentra. Voor de wijkteams Oude Stad en Halsteren/Lepelstraat kan dit binnen de huidige budgetten.
- Voor wijkteam Oost ligt huisvesting in het Huis van de Wijk voor de hand. Het is nog niet duidelijk of dit binnen het huidige budget past.
- In de gebieden Noord en West zijn nog geen ontmoetingscentra. Er wordt onderzocht welke andere mogelijkheden er zijn, zowel vanaf 1 januari 2027 als voor de lange termijn. De kosten hiervan zijn nog niet bekend en vallen buiten de huidige budgetten.
- Vanaf augustus 2027 eindigt het huurcontract voor Ontmoetingscentrum het Hoofdkwartier. Er wordt gekeken welke ontmoetingsplekken op korte termijn in Borgvliet mogelijk zijn. Uiterlijk Q4 2026 is hier duidelijkheid over. Gestreefd wordt naar een kostenneutrale oplossing.

Laagdrempelige ondersteuning

Inwoners met een laag inkomen ondersteunen we bij het participeren in de samenleving met de regelingen Sociaal Culturele Bijdrage en de Maatschappelijke Participatie Schoolgaande kinderen. Om het voor inwoners makkelijker te maken om gebruik te maken van deze regelingen is ervoor gekozen om een digitale webshop in te richten.

Door de implementatie van de webshop wordt een aanzienlijke stijging in het gebruik verwacht. De regeling is een open-eindevoorziening (recht op basis van voorwaarden). De webshop wordt in de loop van 2026 in gebruik genomen. In het 1e Concernbericht 2026 zijn de kosten voor 2026 begroot op € 91.000 (half jaar). Het gebruik wordt nauwlettend gemonitord en op basis van het werkelijke gebruik wordt bij het opstellen van de Begroting 2027 een inschatting gemaakt van het benodigde budget voor 2027 en volgende jaren.

Trajectvoorzieningen

De trajectvoorziening Voortgezet Onderwijs (VO) past binnen de gewenste beweging naar vroegtijdige, integrale ondersteuning. De trajectvoorziening VO is een samenwerking tussen school en jeugdhulp

binnen de school. Het doel is om problemen bij jongeren vroeg te signaleren en passende ondersteuning te bieden. Leerlingen blijven in hun eigen klas en krijgen hulp op maat, afgestemd met school, ouders en professionals.

De voorziening is in 2026 gestart vanuit de transformatie in het sociaal domein. De eerste ervaringen zijn positief: jongeren worden sneller geholpen, scholen voelen zich beter ondersteund en de samenwerking met ouders verloopt soepeler. Door deze manier van werken kunnen problemen eerder worden aangepakt en kan zwaardere jeugdhulp mogelijk worden voorkomen.

Er is groen licht gegeven voor de inzet van trajectvoorzieningen VO in 2026. Een eventuele structurele voortzetting vanaf 2027 (€ 450.000 per jaar) vraagt echter nog om nadere bestuurlijke afweging en besluitvorming. Daarom is deze ontwikkeling nog niet verwerkt in het financieel meerjarenperspectief.

Bij de inzet van trajectvoorzieningen is sprake van cofinanciering. De voorziening wordt voor 50% uit onderwijsgelden bekostigd en voor 50% vanuit gemeentelijke middelen.

Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA)

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) loopt tot eind 2026 en wordt vanaf 2027 voortgezet in het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA), samen met het Integraal Zorgakkoord (IZA). AZWA bevat afspraken over belangrijke activiteiten, zoals Valpreventie, Kansrijke Start en Sociaal Verwijzen. Het jaar 2026 is een overgangsjaar, waarin de voorbereidingen voor deze overgang plaatsvinden. Nog niet duidelijk is hoeveel geld er vanaf 2027 beschikbaar is, hoe dit wordt verdeeld vanuit het Rijk en wat dit betekent voor de gemeente. Een deel van de huidige GALA-activiteiten kan naar AZWA overgaan, mogelijk met minder middelen.

Subsidies voorliggend veld

In de afgelopen jaren is sprake van een structurele stijging van het aantal en de omvang van subsidieaanvragen binnen het voorliggend veld. Hierdoor wordt het vastgestelde subsidieplafond steeds vaker overschreden. In 2026 is het subsidieplafond met afgerond € 165.000 (circa 3%) overschreden. Het college heeft gemotiveerd afgeweken van de verplichting tot evenredige korting, vanwege de maatschappelijke waarde en het belang van het gesubsidieerde aanbod. Gezien de doorlopende groei in subsidieaanvragen is de verwachting dat ook in 2027 het subsidieplafond opnieuw onder druk komt te staan. Deze ontwikkeling onderstreept de wenselijkheid om het subsidieplafond vooraf te herzien, met het oog op meer stabiliteit en voorspelbaarheid voor maatschappelijke partners. Hierover wordt een gevoelenspeilende raadsmededeling voorbereid.

Nieuwe subsidieregeling sport en bewegen

Door de bezuinigingen uit het Focusakkoord 2020 zijn subsidies weggevallen en zijn noodzakelijke investeringen uitgesteld. Tegelijkertijd blijft de behoefte aan sport en bewegen groeien, terwijl de motorische vaardigheden van inwoners afnemen. Een leven lang sporten en bewegen staan onder druk, waardoor we belangrijke maatschappelijke opbrengsten mislopen. Daarom is investeren in sport en bewegen onvermijdelijk en vraagt dit om een duidelijke koerswijziging én verruiming van het budget. Met eigen financiële middelen voor een nieuwe subsidieregeling kunnen we activiteiten en langdurige projecten op het gebied van sport, bewegen en gezondheid gericht stimuleren.

Continuïteit Taalpanel Bergen op Zoom vanaf 2027

Het Taalpanel Bergen op Zoom heeft zich in 2023–2026 ontwikkeld tot een structureel onderdeel van de lokale uitvoering binnen de aanpak laaggeletterdheid. Het panel levert aantoonbare meerwaarde door ervaringsdeskundigen in te zetten voor het schouwen van communicatie, praktijkchecks bij

zorgaanbieders, bijdragen aan trainingen Herkennen & Doorverwijzen en het verbeteren van toegankelijkheid van dienstverlening. Het aantal opdrachten en de impact bij partners is duidelijk toegenomen.

De huidige incidentele financiering via Bibliotheek West-Brabant loopt af per 2026. Deze beëindiging is een onvermijdbare en onuitstelbare ontwikkeling die rechtstreeks gevolgen heeft voor de uitvoeringskracht van bestaand vastgesteld beleid. Het regioplan Basisvaardigheden 2026–2029 voorziet niet in lokale financiering van Taalpanel, waardoor deze kosten (€ 20.000 per jaar) vanaf 2027 niet regionaal kunnen worden opgevangen.

Zonder structurele borging vervalt een belangrijk onderdeel van de uitvoering: het betrekken van ervaringsdeskundigen bij het verbeteren van gemeentelijke communicatie en het ondersteunen van partners in het sociaal en medisch domein. Dit leidt tot verlies van bestaande kwaliteit en continuïteit binnen de aanpak laaggeletterdheid. Hiervoor zijn beperkte structurele middelen nodig voor coördinatie, vergoeding van panelleden en uitvoeringskosten.

Verbeteren Basisvaardigheden (laaggeletterdheid)

Ten aanzien van het verbeteren van basisvaardigheden (laaggeletterdheid) beschikt de gemeente Bergen op Zoom op dit moment niet over eigen middelen. De regionale financiering via centrumgemeente Breda (WEB-middelen en uitvoeringsbudget regioplan) loopt tot en met 2028, waarbij de landelijke bijdrage jaarlijks afneemt. Deze ontwikkeling is relevant voor de uitvoeringskracht op termijn, maar vereist bestuurlijke besluitvorming over een eventueel lokaal werkbudget.

Opgaven duurzaamheid, Energie en Klimaat

Op korte termijn gaan binnen het domein Duurzaamheid, Energie en Klimaat meerdere wettelijke verplichtingen in, met financiële gevolgen voor de gemeente. De omvang van de benodigde middelen is nog niet in alle gevallen volledig in beeld. Deze verplichtingen en de voorziene financiële consequenties worden nader uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma DEK.

Een concreet voorbeeld is de Energy Efficiency Directive (EED). Deze Europese richtlijn verplicht de gemeente uiterlijk 1 december 2026 te rapporteren over de CO2-uitstoot van de eigen organisatie. De inventarisatie loopt, maar de benodigde capaciteit en eventuele vervolgmaatregelen zijn nog niet structureel gedekt. De financiële omvang wordt nader bepaald.

Verplaatsen Zeeverkenners

Met de komst van de buitendijkse containerterminal komen de activiteiten van watersportvereniging Karel Doorman De Zeeverkenners in het geding. De verwachte groei van het aantal containerschepen (van circa 70.000 naar 1 miljoen containers per jaar) leidt tot een aanzienlijk hogere vaarintensiteit in het gebied. Hierdoor ontstaat een onveilige en kwetsbare situatie, met name voor de Zeeverkenners, waar kinderen roeiend gebruikmaken van hetzelfde vaarwater. De combinatie van zware beroepsvaart en kwetsbare recreatieve gebruikers maakt de situatie onhoudbaar en risicovol.

Bij de ontwikkeling van de containerterminal is geen rekening gehouden met de aanwezigheid van verenigingen en pleziervaart in het gebied. Met de ingebruikname van de terminal doen zich daardoor acute veiligheidsrisico’s voor die niet waren voorzien en onuitstelbaar zijn.

3 Financiële uitgangspunten Begroting 2027-2030

Voor het opstellen van de Begroting 2027-2030 hanteren wij uitgangspunten. Deze uitgangspunten worden in dit hoofdstuk beschreven. Met het vaststellen van het beleidskader worden deze uitgangspunten definitief en uitgewerkt in de Begroting 2027.

3.1 Loon en prijsontwikkeling

De Begroting 2027-2030 wordt opgesteld in constante prijzen. Dit betekent dat alle jaren gebaseerd zijn op het prijspeil van 2027, dus ook de jaren 2028 tot en met 2030.

Om de budgetten uit de Begroting 2026 (op prijspeil 2026) om te zetten naar de Begroting 2027 (op prijspeil 2027), worden deze geïndexeerd. Indexeren betekent het aanpassen van budgetten voor loon- en prijsstijgingen. Hiervoor wordt een stelpost opgenomen; tijdens het begrotingsproces wordt beoordeeld welke budgetten daadwerkelijk geïndexeerd moeten worden en welke bedragen vervolgens structureel in de begroting worden verwerkt.

We hebben als uitgangspunt om voor loon- en prijsontwikkelingen in onze begroting dezelfde indexatie te hanteren als waarmee de algemene uitkering wordt gecompenseerd voor loon- en prijsontwikkeling.

De compensatie voor loon- en prijsontwikkeling voor gemeenten in de algemene uitkering is gebaseerd op de ontwikkeling van het bruto binnenlandsproduct (bbp). Op basis van de cijfers uit de Voorjaarsnota van het kabinet bedraagt het bbp voor 2027 2,5 procent. We stellen daarom voor om de relevante uitgaven- en inkomstenbudgetten te indexeren met 2,5 procent.

Op 17 april 2025 zijn VNG en bonden het eens geworden over de CAO Gemeenten voor de periode 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. De loonkosten in de begroting 2027 worden berekend op basis van deze CAO.

Voor de indexering van de doordecentralisatievergoeding voor huisvesting van voortgezet onderwijs gaan we uit van de MEV-index. Mocht bij het opstellen van de begroting blijken dat aanpassing van de algemene indexering noodzakelijk is, melden wij dit bij de begroting.

3.2 Lokale belastingen en heffingen

Lokale belastingen en heffingen worden maximaal verhoogd met de inflatie, tenzij hogere tarieven noodzakelijk zijn om kostendekkendheid te waarborgen.

Voor de indexering van de lokale lasten wordt aangesloten bij de ontwikkeling van het bruto binnenlandsproduct (bbp). Op basis van de meest recente cijfers uit de Voorjaarsnota van het kabinet bedraagt het bbp voor 2027 2,5 procent.

3.3 Verbonden partijen

Voor de verbonden partijen worden de bedragen uit de Begroting 2027-2030 van deze organisaties opgenomen in de begroting voor de gemeente Bergen op Zoom. Als de verbonden partijen in hun begroting met lopende prijzen rekening houden (de budgetten worden elk jaar geïndexeerd), dan wordt de bijdrage van de gemeente Bergen op Zoom teruggerekend naar constante prijzen (in alle jaren het prijspeil van 2027).

3.4 Rente

De omvang van de financiering (=schuldenlast) is in lijn met de begroting 2026. De rente voor langlopende leningen is wel gestegen sinds de totstandkoming van de begroting 2026. Dit betekent dat we voor nieuw aan te trekken langlopende leningen rekening houden met een rentepercentage van 3,5% waarbij dit bij de begroting 2026 nog 2,5% bedroeg.

De rekenrente, dit is de rente die we toerekenen aan investeringen en het grondbedrijf, houden we op 1,25%. Het rentetarief voor de berekening van de rioolheffing stijgt van 1,75% naar 1,85% door de gestegen rente op langlopende leningen waarop we dit tarief baseren.

3.5 Algemene uitkering

In dit beleidskader is de Meicirculaire 2026 niet meegenomen. De gemeenteraad wordt voor de behandeling van het Beleidskader 2027-2030 aanvullend over de effecten van de meicirculaire geïnformeerd via een afzonderlijke brief. We hebben in dit beleidskader een inschatting gemaakt van de gevolgen van de Voorjaarsnota van het Rijk. Zie voor een toelichting paragraaf 2.2.

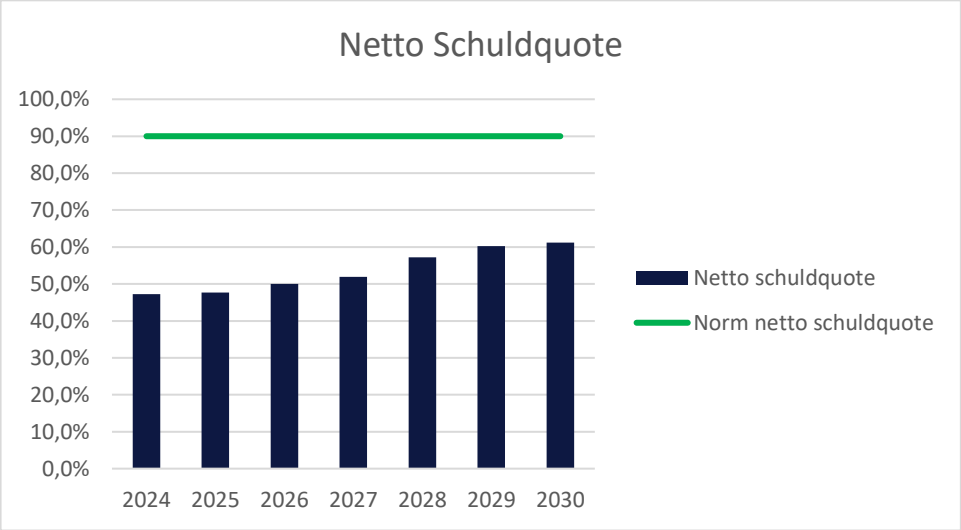
In de Begroting 2027-2030 worden de effecten uit de Meicirculaire 2026 verwerkt. De Septembercirculaire 2026 verschijnt te laat om op te nemen in de begroting. De gemeenteraad wordt voor de behandeling van de Begroting 2027-2030 over de effecten van de Septembercirculaire 2026 geïnformeerd met een afzonderlijke brief.

4 Financiële kengetallen

Het is gebruikelijk in de verschillende P&C documenten de stand van zaken van de kengetallen aan te geven. De uitkomsten van dit beleidskader zijn, voor zover mogelijk, verwerkt en we lichten de verschillen toe ten opzichte van de uitkomsten van het 1e concernbericht 2026.

4.1 Netto schuldquote

	Bedragen *1 miljoen	R 2024	R 2025	1eCB 2026	B 2027	B 2028	B 2029	B 2030
A	Netto schulden	€ 160,70	€ 165,90	€ 177,00	€ 184,00	€ 202,70	€ 213,30	€ 216,80
B	Totaal baten begroting	€ 340,10	€ 347,80	€ 354,10	€ 354,10	€ 354,10	€ 354,10	€ 354,10
	Netto schuldquote (=(A/B)*100%)	**47,3%**	**47,7%**	**50,0%**	**52,0%**	**57,2%**	**60,2%**	**61,2%**

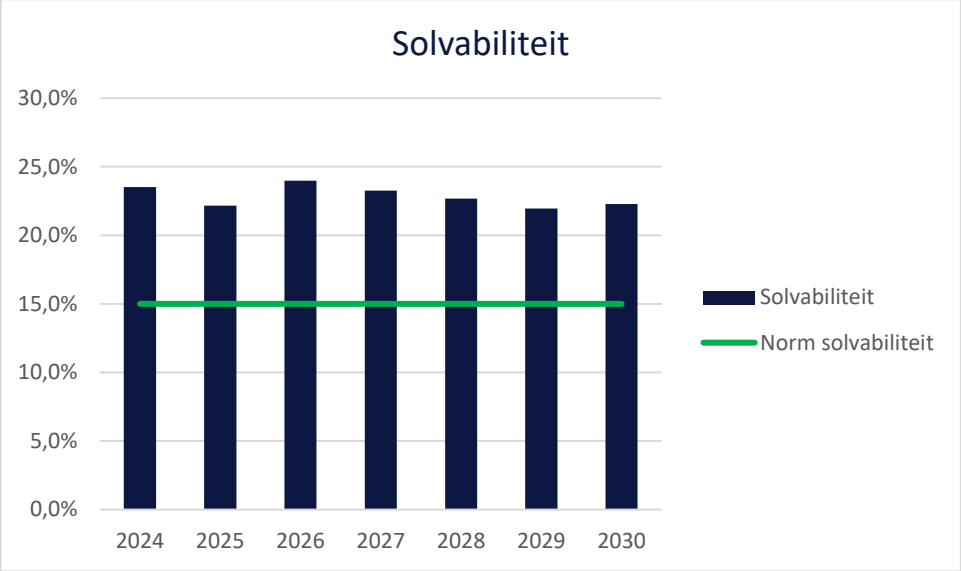

De schuld loopt naar verwachting in 2026 op naar circa € 177 miljoen en stijgt de jaren daarna door naar circa € 216 miljoen in 2030. De voornaamste oorzaak is de investeringen die groter zijn dan de afschrijvingen. Ook de negatieve geraamde jaarrekeningsaldi van 2027 t/m 2029, mede als gevolg van de bijstellingen uit dit beleidskader, dragen bij aan het oplopen van de schuld. Het valt te verwachten dat deze uiteindelijk lager uitvallen, omdat we naar een sluitende begroting toewerken.

Door de lagere negatieve saldi in 2027, 2028 en 2029 verslechtert dit kengetal ten opzichte van de uitkomst in het 1e concernbericht 2026.

4.2 Solvabiliteit

	Bedragen *1 miljoen	R 2024	R 2025	1eCB 2026	B 2027	B 2028	B 2029	B 2030
A	Eigen vermogen	€ 82,70	€ 81,26	€ 88,00	€ 85,30	€ 83,20	€ 80,50	€ 81,70
B	Balanstotaal	€ 351,60	€ 366,80	€ 366,80	€ 366,80	€ 366,80	€ 366,80	€ 366,80
	Solvabiliteit (=(A/B)*100%)	**23,5%**	**22,2%**	**24,0%**	**23,3%**	**22,7%**	**21,9%**	**22,3%**

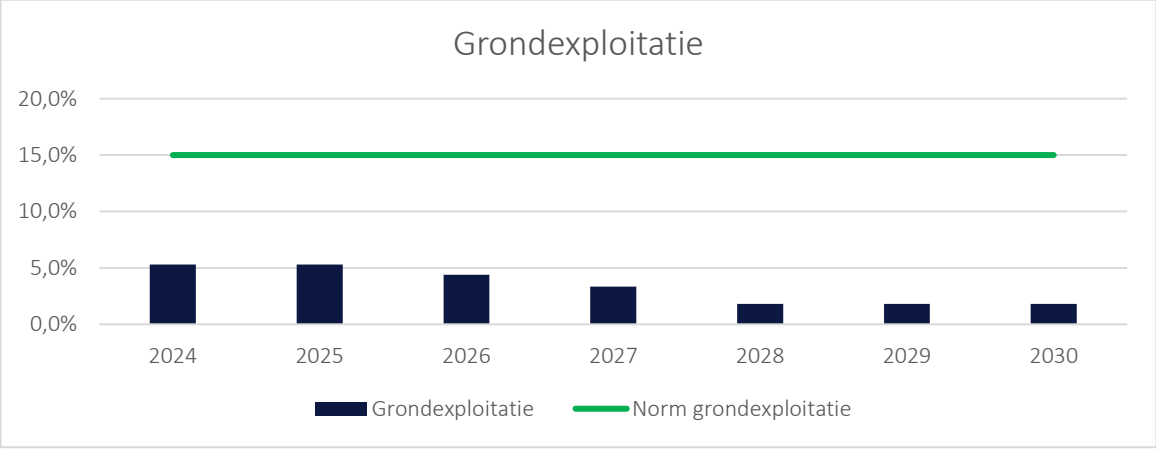

De solvabiliteit verbetert in 2026. Vanaf 2027 wordt een lichte daling verwacht. Die wordt voornamelijk veroorzaakt door de geraamde negatieve begrotingssaldi waarin ook de uitkomsten van dit beleidskader zijn verwerkt. Net zoals bij de schuldquote valt ook hier te verwachten dat deze negatieve saldi (vanaf 2026) uiteindelijk positiever uitvallen, omdat in deze berekening nog geen rekening is gehouden met het sluitend maken van de (meerjaren)begroting.

Door de lagere negatieve saldi in 2027, 2028 en 2029 verslechtert dit kengetal ten opzichte van de uitkomst in het 1e concernbericht 2026.

4.3 Grondexploitatie

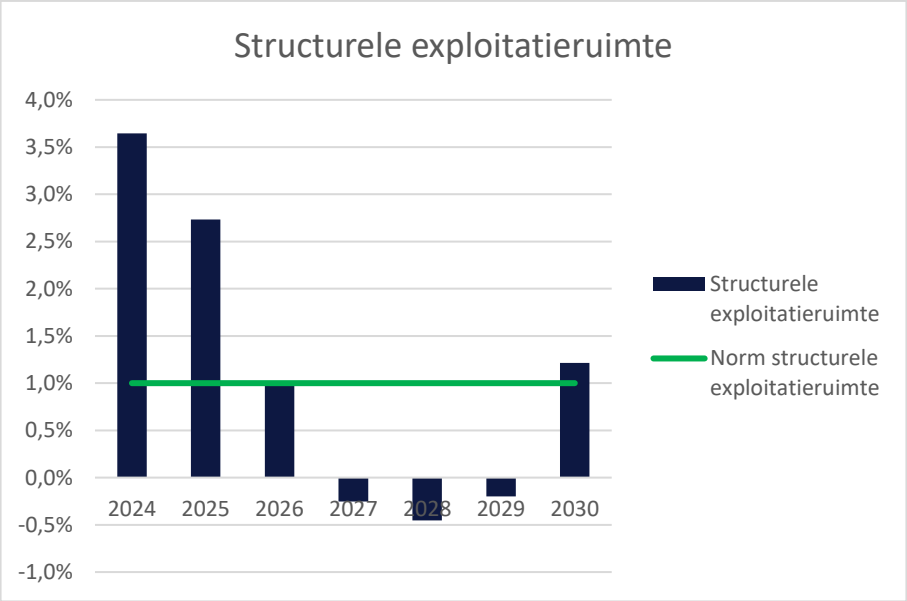
	Bedragen *1 miljoen	R 2024	R 2025	1eCB 2026	B 2027	B 2028	B 2029	B 2030
A	Totaal van alle bouwgronden (wel of niet in exploitatie)	€ 18,00	€ 18,10	€ 15,60	€ 11,80	€ 6,40	€ 6,40	€ 6,40
B	Totaal baten begroting	€ 340,10	€ 347,80	€ 354,10	€ 354,10	€ 354,10	€ 354,10	€ 354,10
	Grondexploitatie (=(A/B)*100%)	**5,3%**	**5,3%**	**4,4%**	**3,3%**	**1,8%**	**1,8%**	**1,8%**

Dit kengetal daalt de komende jaren verder. Hierbij is echter geen rekening gehouden met nieuwe, nog vast te stellen grondexploitaties. Het is dus aannemelijk dat dit percentage oploopt de komende jaren, met name uit de plannen gerelateerd aan de woningbouwversnelling. Ten opzichte van 1e concernbericht 2026 verandert de uitkomst van dit kengetal niet.

4.4 Structurele exploitatieruimte

	Bedragen *1 miljoen	R 2024	R 2025	1eCB 2026	B 2027	B 2028	B 2029	B 2030
A	Structurele baten -/- structurele lasten	€ 12,40	€ 9,50	€ 3,60	€ -0,90	€ -1,60	€ -0,70	€ 4,30
B	Totaal baten begroting	€ 340,10	€ 347,80	€ 354,10	€ 354,10	€ 354,10	€ 354,10	€ 354,10
	Structurele exploitatieruimte (=(A/B)*100%)	**3,6%**	**2,7%**	**1,0%**	**-0,3%**	**-0,5%**	**-0,2%**	**1,2%**

Dit kengetal ontwikkelt zich min of meer in lijn met het rekeningsaldo. De positieve uitkomsten in 2024 en 2025 zijn terug te voeren naar de positieve rekeningsaldi. De daling van de ratio vanaf 2026 houdt verband met de daling van de geraamde begrotingssaldi.

Door de verslechterde saldi in 2027, 2028 en 2029 verslechtert dit kengetal ten opzichte van de uitkomst in het 1e concernbericht 2026.

4.5 Belastingcapaciteit

Dit kengetal is niet opnieuw berekend in dit beleidskader. We berekenen deze voor 2026 weer bij de Jaarstukken 2026.

4.6 Investeringsquote

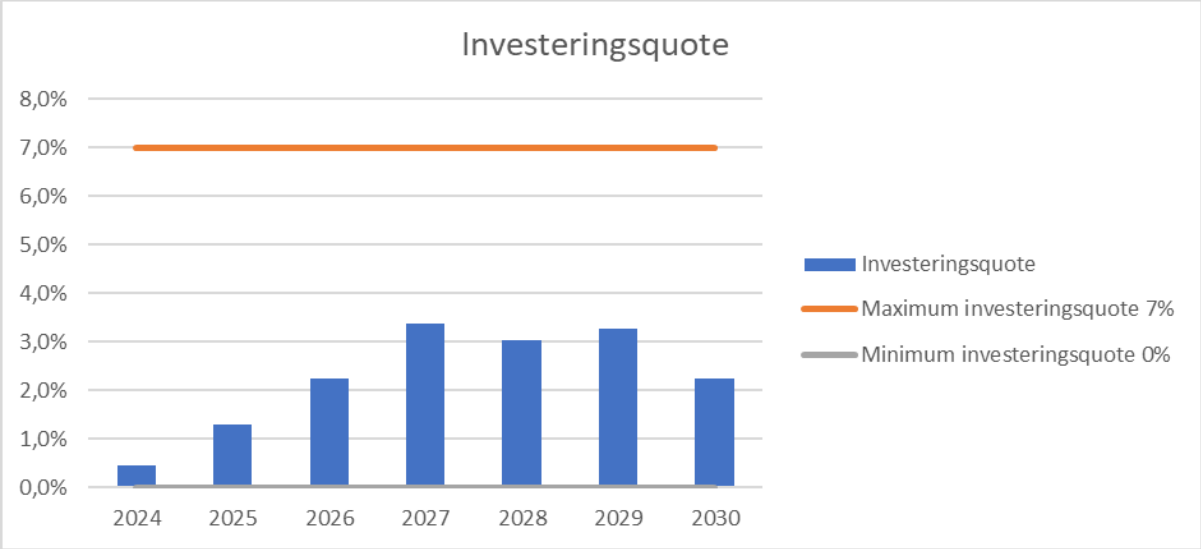
De netto investeringsquote is een kengetal dat geschikt is om te beoordelen of een gemeente voldoende investeert voor het behoud van een aanvaardbaar voorzieningenniveau. Normaal zijn de uitgaven aan de investeringen hoger dan de afschrijvingslasten, omdat de investeringen door inflatie en stijgende lonen duurder worden. Maar ook doordat door inwonersgroei en economische groei jaarlijks meer en hoogwaardigere publieke investeringen zoals wegen en scholen nodig zijn. De uitkomst van de netto investeringsquote hoort daarom normaal gesproken gematigd positief te zijn.

Hierbij geldt dat een uitkomst tussen de 2 en 5% als “groen” wordt beschouwd. Bij een negatief percentage en bij een uitkomst groter dan 7% spring het stoplicht op rood. Voor waardes tussen de 0% en 2% en tussen de 5% en 7% geldt een oranje stoplicht.

De investeringsquote kijkt altijd terug. Hij deelt de toename van de investeringen (exclusief financiële activa, gesaldeerd met de afschrijvingen) over de afgelopen vier jaar en deelt die door 4 keer het begrotingstotaal. Hij pakt dus het gemiddelde van 4 jaar om te grote schokken te voorkomen.

Op basis van het huidig investeringsvolume (gebaseerd op de begroting 2026-2029) ziet dit kengetal er als volgt uit. Hier is dus nog geen rekening gehouden met de bijstellingen van het investeringsvolume voor algemene investeringen en riolering.

	Bedragen *1 miljoen	R 2024	R2025	B 2026	B 2027	B 2028	B 2029	B 2030
A	Mutatie investeringen over voorafgaande 4 jaar	€ 5,7	€ 17,8	€ 31,7	€ 47,9	€ 43,1	€ 46,5	€ 31,8
B	Begrotingstotaal * 4	€ 1.246	€ 1.381	€ 1.416	€ 1.416	€ 1.416	€ 1.416	€ 1.416
	Investeringsquote (=(A/B)*100%)	**0,5%**	**1,3%**	**2,2%**	**3,4%**	**3,0%**	**3,3%**	**2,2%**

De investeringsquote stijgt van 0,5% in 2024 naar bijna 3% in 2027 en vlakt daarna af naar een niveau rond de 2%. De nuance die hierbij past is dat er vaak minder geïnvesteerd wordt dan geraamd waardoor dit percentage lager kan uitvallen.